

KOMÁROM és VIDÉKE

PÁRTONKIVÜLI FÜGGETLENSÉGI 48-as HETILAP.

Megjelenik: Vasárnap a kora reggeli órákban.

Előfizetési ár:
 Egész évre helyben 4 korona vidéken 6 korona.
 Fél évre „ 2 „ „ 3 „
 Negyed évre „ 1 „ „ 1.50 „
 Egyes szám ára 8 fillér.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

Kis-Baross-utca 1. sz.

Előfizetési és hirdetési díjakat a

kiadóhivatal veszi fel.

Apró hirdetések egyszeri közlése 15 szóig 1 korona.

Minden további szó 6 fillér. Nyiltéri közlemények garmond sora 30 petit sora 40 fillér.

Kéziratokat nem adunk vissza.

V. évfolyam.

38. szám.

Komárom, 1908. szeptember hó 27

Középkori butaság ellen.

Az új kor szellemével harcolunk a középkori eszmék, gondolatok és szokások ellen. A korhadt hagyományok, intézmények és mind-mind megannyi dolog, melyek a mai felfogással egyenesen ellentétben vannak, mindazoknak kiirtását, kipusztítását szükséges elvégeznünk.

Alig mulott el egy pár hónapja annak, hogy Budapesten a főurak, az arisztokrácia fenségei tartottak meg az első nemzetközi parbajellenes kongresszust. Ugyancsak ott találták a középosztályt is képviselve, akik szintén nagy hangon tuntettek a középkori maradvány: a parbaj mánia ellen.

A külföldik, tehát valamennyi idegen nemzetiségű ebben a nemes akcióban egymásban a béke galambját, a béke hírnökét látták. Mindannyian az öröm mámorban lelkesedve azért, hogy sikerül az a nehéz munka mindinkább valóra válni, ami nekik fontos törekvésük.

Megfeledeztek azonban a főurak arról a jelentékeny pontról, amiről ugyanis leginkább kellene gondolkozniok. Ők ugyanis a polgári osztályra és arisztokráciára gondoltak és innen

indultak ki a parbaj ellen. Ami a legjelentékenyebb azt kifejejtették a programból s ez pedig a militarizmus. Ha arról van szó, hogy mi ellen küzdjünk, hogy véget vessünk a béke ellenességének, hogy kiirtsuk, kipusztítsuk a gyilkosságokat, akkor első sorban a militarizmusnál kellene megkezdeni. De hiszen erről az arisztokráciában, hogy is lehetne szó. Értjük is hogy erről miért feledkeztek meg. Tudjuk is azt, hogyha az arisztokrácia akcióba lép valami mellett vagy ellen, hogy akkor mindenesetre csak formát ad arról, hogy a kultur munkában igenis részt vesz, de tartalmat nem helyez a furma alá azaz hogy komolyan súlyt nem helyez az akciójára.

Per passio jól esik az arisztokráciának szerepelni, hogy minél több cícsériádákat zenghessenek róluk a burzsoáziák és az udvari bálakon és egyéb főúri estélyeken minél többet cseveghessenek egyik vagy másik ilyen akcionárius nemes, törekvő munkás-ságáról.

Tehát bennünket nem lehet azzal ámitani, hogy a középkori butaság: a parbaj ellen küzdjünk, akkor egy külön csapatot állítunk fel, ahol el-

szánt és komoly munkás emberek képezik a harcosokat a béke érdekében s nem pedig olyanok, akik éppen csak mint személyek, mint nagytekintélyek, mint csak formális szereplők állottak a mozgalom élére csak azért, hogy a hiuságuknak ilyen módon tudjanak kielégítést szerezni.

Mi igenis nyílt ellenségei vagyunk a középkori butaságnak, a hagyományoknak, balga szokásoknak s mind olyasmiknek, amik össze férhetetlenek a kulturával. Eppen ezért mi is sorakozunk, azaz hogy már mi régebben sorakoztunk. Mi már kibontottuk a zászlónkat s harcba szálltunk, hogy a mi eszménkkal vívhassuk meg azt a háborút, ahol a mi igazságunk, a mi ideálunk kerül örökre diadalra. Mi a legkomolyabb törekvéssel léptünk a harcmezőre s hogy mi győzzünk mindazoknak, akiknek, lelkében a tiszta meggyőződés él. Csatlakozzanak hozzánk mindazok, akik akarják, hogy elpusztuljon minden középkori hagyomány, akik akarják, hogy romba dőljön minden vár, akik akarják, hogy megszűnjön a háború s hogy elkorhadjon a fegyver, a kard az ágyú. Mi ezt akarjuk és mi merjük is hinnit sőt mi több tudjuk is, hogy a diadal

„Komárom és Vidéke“ tárcája.

HELYES MEGOLDÁS.

Írta: Zöldi Márton,

Megszoktuk és közömbös szemmel nézük a rohanó fejlődés gyors csodaalkotásait. Az ideges, lázas életmód, a melyet élünk, ritkán nyújt alkalmat az elmélkedésre, az elmélyedésre. „Porból lettünk“, mondja a nagy, örök allegória, de mi már azzal a porral sem törődünk, mely ruhánkra tapad, a melyet tudónk beszív.

A mi a port illeti, az sehol oly bőséges, oly ijesztő mennyiségben nem borította el az ős humuszt, mint azon a helyen, mely a Városligettől nyugotra a fővárost határolta. Még három évtized előtt kietlen szeméthalmazok, ócska deszkakerítések között bandukoltak az elszánt emberek azon a rendezetlen térségen, hol ma büszke paloták emelkednek s benzines motorok száguldanak.

A külvarosi elmesség Csikágónak nevezte el azt a városrészt, mely a Rottenbiller utcán túl az Aréna-utig terjed. Az elnevezés nem egészen önkényes azt akarja jelezni, hogy ilyen gyors fejlődést csak Csikágó városa volt képes produkálni.

Évek óta lakom ebben a budapesti Csikágóban, de érdeklődésemet főleg az Aréna-ut köti le, mely szépségével, mozgalmasságával a világvárosi bulvárokra emlékeztet.

Az Aréna uton (az Abonyi-utca sarkán) van a Riviera-kávéház, mely épp oly hirtelen keletkezett, mint az érdekes városrész.

Szép nyári este volt, volt, mikor a délszaki növényekkel szegélyezett hosszú, széles terrazon élveztem a lágy, hűs szellőt, míg körülöttem vidám bohémnép, írók, piktorok, szobrászok, zenészek és színészek tarka csoportokban, változó hangnemben csevegték, kacagtak, mulattak...

A fiatal írók és ujságírók külön nagy asztalt foglaltak el s élénken tárgyalták az aktuálisokat. Olyik hirtelen felugrott és sietett a redakcióba. A távozásnál nem mulasztotta el kijelenteni: „Visszajövök“.

Mert ez a kávéház, mintha csak a „Quartier Latin“-ben volna, valóságos irodalmi és művészi kávéház lett. Színész, színésznő, színész, színigazgató nem utazik keresztül Budapesten, hogy be ne kukkantana.

Azon a nyári estén, a melyről-zóllottam én is kedves régi ismerőssel találkoztam a

Riviera terrassán: Deési Tivadar nyugalmazott rendőrtanácsossal. Az öreg ur egyike azoknak a kriminál-szociológusoknak, kiknek szava mindig érdekel. Valami különös talentuma van az embereket kigombolni és bele nézni a lelkükbe. A mellett hiányzik belőle a doktrinéknek az a visszatetsző vonása, hogy nézetüket, véleményüket másokra erőszakolják.

— Nos, ugy-e remekül fest ez az új kávéház? — kezdette.

— Igen, — mondtam.

— És itt, Abonyi-utca sarkán, sietett megjegyezni öreg barátom jelentős mosollyal... különös...

— Miért különös? — kérdeztem.

Deési Tivadar intett, hogy számot ad róla.

— Több mint különös csodásan érdekes, hogy én ebből az ezüst Wellington-csészéből szürcesőlöm a mokaét ezen a helyen, a melyhez, mondhatom, izgalmas, kriminális emlékek fűznek.

— A helyhez? — kérdeztem.

— Igen, ehhez a helyhez.

Merengően tekintett maga elé és halkán folytatta:

mi aratjuk mert a jövő nekünk van biztosítva.

A legutolsó háborúban mi veszünk részt s akkor vivünk háborút: a háború ellen.

Egyelőre is szervezkedünk s az emberiséget előkészítjük az utolsó háborúhoz. Mi felismertjük velök a barbarizmus minden fázisát s ez lesz az az ok, a miért megundorodnak mindattól, amit a középkor hagyott reánk minden bűnösségével.

Nevetségesnek mondják sokan ma a párbajt és éppen ezért kívánják megszüntetni. Mi azonban nem nevetségesnek látjuk, a párbajt, mert bizony nincsen benne komikum, hanem tragikum, tehát nem nevetséges, hanem szomorú, szánalmas. Nem tudom elképzelni, hogy milyen nagy örömet talál a párbajban a vivő, ha a szemét vágja ki az ellenfele vagy tudom is én az orrát, vagy az arcát vagy egyéb test részét roncsolja össze karddal vagy fegyverrel. Ez csak egy bizonyos perverzitása lehet az egyéneknek, mert természetességre bizony nem vall.

Utóvégre is a párbaj elkövetése törvénybe ütköző cselekményt képez tehát büntetett az, aki párbajoz. Érdekes azonban az a megnyilatkozás amit itt látunk, ha becsületsértésről lévén szó és két fél duellál az egyik halálosan megsérül, a másik vagy megsérül vagy nem az már egyre megy enyhén lesz büntetve. No már persze enyhén azért, mert párbajozott és ki-párbajozik, mindenesetre az: „úr“. És ez a törvény előtt nem, mint gyilkos lesz minősítve, hanem párbajvételkes s ezért megkapja a néhány napos államfogházát s ha oda bent uripassziója szerint kifüstölte magát, kiszabadul s ő aki másnak a halálával megint becsületes ember marad még tovább is és az „urak“ paroláznak vele, a „hósszal“, a „becsületességgel“.

— Itt, ezen a helyen végeztem az első nagyobb rendőr nyomozást, ezelőtt harmincöt évvel... Mikor négy markos rendőr kíséretében kijöttem, szükségét éreztem, hogy ujjam állandóan a revolver ravaszán legyen. A mai nemzedék alig tudja elképzelni, hogy milyen sivár, veszedelmes terület volt ez. Ha ösmertlen gonosztevőt kellett üldöznünk, első utunk ide vezetett. Ez volt a razziáknak legizgalmasabb és legeredményesebb színhelye. Az a rendőr, ki idelépett, minden borzalomra el volt készülve. De az az eset a szokottnál is veszedelmesebb volt.

— Emlékszik rá? — kérdeztem.

— Ó, nagyon pontosan, — még a nevek nagy részére is. Nem közönséges eset volt. Ha érdeklő...

— A legnagyobb mértékben, — siettem válaszolni.

— Jó, elmondom. Ismételtén, harmincöt év előtt történt. Fialat rendőrtisztviselő vol-

Tehát a gyilkosság és a gyilkosság között ebben a tekintetben van különbség. Egyiket a törvény enyhén bünteti, államfogházzal, néhány napra, mert megölte azt, aki véletlenül a tyukszemére hágott. A másikat, aki szintén ölt, gyilkolt azért, mert éhes volt, hát néhányévi börtönrre, hivatalvesztésre itéli súlyosan sőt rovott multúvá lesz törvényesen deklarálva.

A párbaj büntetésének szigorítása kétségtelenül erkölcsi követelmény. A párbajozók államfogházbüntetése sérti a demokratikus ízlést. De a párbaj nem szűnt meg ott sem, hol a közönséges büntetés mértékével méri a törvényt. Mert a lovagias ügyész nem üldözi, a lovagias bíró nem, vagy alig bünteti s végül mert a párbajért való büntetés legyen az bármilyen, nem diffamál ott, hol a társadalmi osztály közvéleménye a párbajt megköveteli. Nálunk a közhivatalnokok, a képviselők becsületét szigorúan védi a törvény, de azok is párbajoznak. Viszont Angliában alig büntetik a becsületsértést s megszűnt a párbaj szokása. Nálunk sem az a helyzet, hogy az urak párbajoznak, mert a becsületsértést enyhén büntetik, hanem a becsületsértést azért büntetik, enyhén, mert az urak párbajoznak s bíróság elé gentlemanek nem viszik a becsületbeli ügyeiket.

Ep így nem engedik a mi gentlemanjeink a kardot, a pisztolyt addig, amíg ezzel mások reparálják a becsületüket. Ott, ahol meg van a katonai és polgári kaszt szellem, hol állandó hadsereg él tisztikarával, perdöntő párbajt ítélő becsületbírósaival, ahol a gentri virul kaszinói fellegváraiban s ahol burjánzanak az ezeket utánzó tartalékos tisztek s polgári kaszinók, ott a katonatiszteknek és arisztokratáknak párbaj ellenes mozgalma majd-

tam, mikor értesítettek, hogy a Rókus-kórház sebészeti osztályán egy ember fekszik súlyos sérülésekkel. Megjelentem a rendőrorvos kíséretében s megállapítottam, hogy a súlyosan sérült ember Francesco Laudon spanyol atléta és műbirkózó. A hatalmas termetű spanyol tört németiséggel, melyet rossz franciával vegyített, elmondotta, hogy ő, a ki a cirkuszban mint műbirkózó szerepelt, az éjjel néhány emberrel, dorbézolt, kikhez később egy feltűnően szép szőke leány szegődött. Ő ezzel a leánnyal jóval éjjel után sétára indult. Beszélni alig tudtak egymással, de a lány lángoló tekintete megzavarta kissé ittás fejét. Nagyon szívesen sétált vele a langyos nyári éjben a nagy fák között. A leány karjaiba csimpszkodott és vezette. Mikor a fás területet elhagyták, homokos, buckás talajra értek... Nem gyanított semmi rosszat, sőt örült a kedves kalandnak. Hirtelen egy fa-

nem annyit ér mint az államfők béke-mozgalma. Mindakettőnek csak szimtomatikus jelentősége van.

Antal Gábor

püspök jelentése.

Szeptember 22-én tartotta a dunántúli református egyházkerület közgyűlését, melyen Antal Gábor püspök főpanaszolta azokat a sérelmeket, amelyek a protestáns egyházat a katolikusoknak nyújtott illetéktelen állami kedvezések által érték. A jelentés ide vonatkozó részét az alábbiakban kivonatossan közöljük:

Kisebbségi jelentőségű, szórványosan előforduló, közvetlenül egyeseket érintő sérelmeink mellett fordultak elő legközelebb olyan sérelmeink, amelyek egész református egyházunkat érintették. Mert addig — és ezt nyíltan be kell ismernünk — amíg a magas államkormány teljes jóakarattal igyekszik a mai viszonyok és a mai közfelfogás szerint végrehajtani az 1848-ik évi XX. t. c. 3. §-át, az egyházak és iskolák segélyezését, addig ugyanazon törvénycikk 2. §-ának végrehajtása tekintetében határozottan meg lehet állapítani hogy a legújabb időben nem előre, hanem visszafelé mentünk, úgy, hogy a róm. kath. egyház, amelynek előjogainak megszüntetése volt ezen 2. §-nak célja, a legközelebbi időben az államhatalom támogatásával és sokszor világos törvények megsértésével új előjogokat szerzett.

Az államhatalom, a többi felekezetekhez viszonyítva, különben is aránytalanul nagy vagyoni erővel rendelkező, még mindig sok előjogokkal bíró róm. katolikus egyházat új külön kivételes jogok megszerzésében, az állami köztörvények tekintélyének r. kat szempontok alá rendelésében, országos törvényeinknek kijátszásában és megkerülésében támogatja. Ezen szempontból helyén valónak tartom, hogy itt kellő világításban tüntessenek fel néhány olyan közismert tény, amely annakidején, amikor felmerült, sokaknál, megdöbbenést okozott.

kerítéshez érték, melyen belül mindenféle épületrész és sok szemét volt. Emlékezett, hogy meg is bottlott egy gerendába. A leány hangosan kacagni kezdett s abban a pillanatban négy-öt férfi rohant elő botokkal, dorongokkal a kerítés mögül... Tudta, hogy miről van szó... Elhatározta, hogy erősen kétségbeesetten fogja magát védelmezni... Ugy is történt, az egyiket öklével leterítette a másiknak egy bokszszal felütötte az állát... de ekkor egy erős, tompa ütés esett a fejére, mely elkábította... A földre zuhant... Érezte hogy kirabolják, hogy össze-vissza kutatják zsebeit... Nem tudott védekezni, eszmélete egyre homályosodni kezdett, csak arra emlékszik, hogy néhányan felkapták és valahová vitték... Oda, a hol reggel megtalálták... Minden értéke, körülbelül nyolcvan forint készpénze, aranyórája, lánc, gyűrűje s néhány ezüst, arany kitüntetési érme hiányzott...

BLUM LAJOS

kőfaragó és sirkő-raktár
magyar művészek által tervezett modern siremlék raktára
BUDAPEST, VIII., KÖZTEMETŐ-UT 4.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Márvány, gránit és syenit **SIREMLÉKEK** egyszerűbb és díszesebb kivitelben kaphatók

ELVÁLLAL: Építkezési, szobrászati és mindennemű egyéb kőfaragó-munkát, nagyobb és kisebb sírboltok, sírszobrok, uti kereszt, falburkolatok emléktáblák készítését, valamint helybeli és vidéki temetőben siremlék javításokat, sírfeliratok vésetését és aranyozását.

a) Az elemi oktatásban a szerzetesrendeknek külön előjogokkal ellátása. Az 1907. évi XXVI. t.-c. záróhatározatát képező 35. §-ba meglepetésszerűleg belevitetett azon intézkedés, hogy „a jelen törvényben“ -ben foglalt rendelkezések a tanítóokra éppen úgy alkalmazandók, mint a tanítókra, nemkülönben kiterjednek a hitfelekezeti népiskolákban működő szerzetesrendi tanítóokra és tanító-nőkre a jelen törvényben a tanítók képesítésére vonatkozólag megállapított feltételek.

A többi iskoláknál a fizetéskiegészítést a tanítók kapják, a szerzeteseknél nem a tanítónak, hanem általánnyképpen a szerzetnek vagy annak rendházának adatik a segély és hogy az mire fordítatik, arról elszámolni nem szabad.

b) A Barkócy-eset. Általános ismert tény, hogy báró Barkócy Sándor vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos ur egy polgári házasságkötés alkalmával mint tanu az anyakönyv aláírását, vallásos meggyőződésére való hivatkozással, megtagadta, ezzel sokaknak véleménye szerint az állam törvénye ellenében tiszteletlenséget tanusított a házasság államilag szabályozott jogrendje ellen tüntetett. Ezen magában véve egész jelentéktelen tény az országgyűlésen szóba hozatván, a kormány illetékes tagja a miniszteri tanácsos ur eljárását azzal védelmezte meg, hogy ez nem tekinthető a törvény elleni tüntetésnek, mert a törvény jogot ad az aláírás indokolt megtagadására.

Az idevonatkozó miniszteri rendelet kizárólag a házásoknak biztosítja azon jogot hogy az anyakönyv aláírását indokolva megtagadhatják.

Mennyivel helyesebb és megnyugtatóbb lett volna, ha ezen ügyben a kultuszminiszter ur, vagy még inkább a miniszterelnök ur egyszerűen ezt a nyilatkozatot tette volna: Barkócy ur tévedett, amikor a házásoknak biztosított kedvezményt a tanukra is kiterjeszhetőnek gondolta, ezért viselkedése helytelen és törvény sértő volt.

c) A Csernoch-eset. Csernoch János országgyűlési képviselő öfelsége által a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter ellenjegyzésével kinevezetett csanádi róm. kat. püspökké és mivel képviselőségéről le nem mondott, ellene összeférhetlenségi bizottsága tárgyalván, hat szavazattal egy ellen kimondta, hogy Csernoch János püspöki állása a képviselőséggel nem összeférhetetlen, mivel „a püspöki méltósággal összekötött és az egyházi vagyomból járó java dalom élvezete sem a fizetés, sem pedig a díjazás fogalmának nem felel meg“, pedig azt csak nem vonhatja kétségbe senki, hogy Csernoch Jánost püspökké öfelsége nevezte ki, s hogy a csanádi róm. kath. püspökség némi fizetéssel, sőt díjazással jár.

Ez a Csernoch-eset magában is elég jelentékeny sérelem egy alkotmányjogi, mint felekezeti tekintetben, mert teljesen világos törvényt sért meg és megváltoztatja a képviselőház szervezetét.

d) A „Ne temere“ című pápai dekrétum 1907. év augusztus hó 2-án X-ik Fius pápa öszentsége kiadta a „Ne temese“ kezdetű házasságkötést szabályozó dekrétumát amelynek értelmében a nem róm. kath. plébánosok előtt kötött házasságot, tehát Magyarországon úgy a polgári házasságot, mint a másfelekezeti lelkészek előtt kötött házasságot érvénytelennek és semmisnek nyilvánítja. Ezen dekrétum tehát sértene a magyar állam törvényei szerint kötött házasság tisztességét még akkor is, ha előzőleg már hosszú időn keresztül érvényben volt és a hazai róm. kath. egyház által elfogadott gyakorlattal ellentétben nem állana. Azonban Magyarországra nézve már XVI. Gergely pápa 1841. év április hó 30-án kelt „Quos vestro“ kezdetű brévejében érvényesnek nyilvánította a protestáns lelkész és két tanu előtt kötött házasságot, ez alapon még inkább érvényeseknek kellett tekinteni a róm. kath. egyháznak egész a dekrétum megjelenéséig az állami anyakönyvvezető és egyszersmind a protestáns lelkészek előtt megkötött házasságot. A dekrétum érvénybelépte, f. év husvéti óta azonban a róm. kath. egyház előtt úgy a polgári mint a protestáns lelkész előtt kötött házasságok érvénytelenek. Szinte lehetetlennek tartjuk, hogy az állami törvénynek ilyen arculcsapását, a felekezeti békének ilyen megháborítását, az állam polgárai lelkiismeretszabadságára ilyen erőszakos nyomás gyakorlását önzertesen állam annak uralkodója és kormánya eltűrhesse.

Mindennek dacára aggódva kell látnunk hogy bár ezen dekrétumnak a püspökök által való kihirdetése e hazában felekezeti különbség nélkül általános felháborodást idézett elő, a magas kormány eddig semmit nem tett a rendelet érvénytelenítése érdekében.

Ezek és az ezekhez hasonló esetek, legyenek bár magukban jelentékenyek vagy jelentéktelenek, csak megnyilvánulásai annak a szellemnek, amely a legujabb időben mind nagyobb mértékben erőre kap hazánk ügy állami, mint társadalmi életében és az állam törvényeivel szemben, sőt az azoknak különösen az 1848: XX. t.-c. 2. §-a ellenére és azoknak megsértésével érvényesíteni tudja a külföldről támogatott ugynevezett ultramontán elveket és érdekeket és pedig — ezt szegyenükre kell megvallanunk — anélkül, hogy az ellen illetékes helyen, a képviselőházban csak egyetlen hang is emelkednék, vagy az ellen a társadalmi téren egyetértő közakarattal s az alkalmas eszközök felhasználásával erőlyesen védekezni tudnánk.

Schmidt Cirkusz.

Ujból beköszöntött hozzánk remek attrakciókkal valódi artisztikai produkciókkal Schmidt M. az országosan ismert és kedvelt cirkusz igazgató. Szerdán este tartotta megnyitó előadását s ezen az előadáson nyilatkozott meg voltaképpen az az érdeklődés és az a meleg szeretet, amit már a múltban kiérdemelt. Csütörtökön este azonban egy igazán frappáns számmal gazdagította meg a műsorát. Jack Tamás lánckitörő művész, aki lebilincselte magát, bármennyire megfeszítve bárki által, aki nem sok küzdelemmel a kötelek és a láncok fogságából kiszabadítja magát. Jack Tamás ezer koronát fizet annak, aki őt ebben a mesterségben reprodukálni képes volna.

A mutatványok keretében nagy érdeklődéssel csodálta a közönség az idomított lovak nagyszerűségét A cirkuszi mutatványok iránt a közönség a legnagyobb megelégedését fejezte ki.

A rendőrfőkapitány elismerése.

— Eredeti kézirat után. —

Igazolom, hogy Jack Tamás ur jelenlétemben zsinaggal és láncsal megbilincselve lett s rövid pár másodperc után magát a legszorosabb kötésekől kiszabadította.

Komárom, 1908. szeptember 24.

Sárkány F.
r.-főkapitány.

IRODALOM.

Mi a „Nyugat“?

A konferenciér beszél.

A magyar talajnak megvan az a hirt, hogy igazán jó és termőképés. Sokat termel és a termelésben bőségesen. Ugyancsak így vagyunk az irodalmi termékekkel is. Az irodalmi téren sokan és sokat produkálnak, de senki sem jön azzal tisztába, hogy azokat a termékeket megis kell emészteni, azaz, hogy van is, akik megemészlik és ez pedig: a közönség.

Igen a közönségnek sok mindent nyujtanak elébe és mondhatnám, hogy szemtelenül azaz, hogy válogatlanul. Igaz, hogy tekintetbe veszi a közönség (akik már tekintetbe veszik) a konzekvenciákat és ez legalább még szerencse. Szerencse már azért, ha az amolyan irodalmi téren, talajon működő termelők megneve válogatják a produkciójukat, melyeket a közönség elé helyeznek úgy legalább a konzekvenciákat levonó közönség számolt velők és ez a közönség kiválasztja magának a maga íróját, vagy költőjét, vagy azt az irodalmi sajtó terméket, amely nem él vissza jó izléssel. Tehát esztétikai szempontból szükséges is, hogy megvalogassuk a sajtó termékeit s ne vegyük kézbe azokat, melyek határozottan merényletet jelentenek a jó izlés ellen. Ha igazán kiválogatjuk a bő termésben a javát és megtartjuk, akkor egyebet sem tehetünk, minthogy megismerjük a „Nyugat“ hazánk egyik legjobb és legszebb stíli lapját, a mely olyan szórakozást és olyan édes per-

MIT IGYUNK?

Hogy egészségünket megóvjuk, mert esakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajtól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A Mohai Ágnes forrás, mint természetes szénvasdús ásványvíz, feltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz, dús szénvastartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor, légcső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségtől is tífus, cholera, megkíméltettek azok, kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai ágnes vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetébe olvasható. Háztartások számát a másfél literrel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telítet viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbb, hogy az Ágnes forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szor-vezettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. Kaph. minden fűszerüzletben és elsórángu vendéglőben. Főraktár: A komáromi vendéglősök és kávéosok szikvizelőállító szövetségének

Kedvelt borviz!

eket nyújt amik emlékezetünkben mindenkor megmarad. A „Nyugat” munkatársai hazánk legkiválóbb munkatársai, akiknek jó hírnevük biztosítja a lap igazi kvalifikációját. A „Nyugat” havi folyóiratot ajánlom minden intelligens családnak. A „Nyugat”-ból közöljük Ady Endre egyik legújabb költeményeit.

Molnár M. Lajos.

A nincsen himnusza.

Irtá: Ady Endre.

Mutatvány a „Nyugat”-ból.

A Hajnal nem ragyogó,
Az Éj fehéren lebben,
Az Isten nem jóságos,
Az Ördög nem kegyetlen.

A Nyár fagyos jégverem,
A tél hevitő hőség,
Piros virág a Bánát
S fekete a Dicsőség.

Bivaly-fekete a hó,
Fehér a szurok korma,
A Van csak egy rossz álom
S a valóság a Volna.

A Halál nagy dáridó
S kis stáció az Élet,
A Bűn szebb az Erénynél
S legszebb Erény a Vétek.

A méz maró keserű
S édes ize a sónak,
A Ma egy nagy hazugság
S az igazság a Holnap.

Nincsen semmi, ami van,
Egy Való van: a Nincsen,
Az Ördög a rokonunk
S ellenségünk az Isten.

H i r e k.

— **Eljegyzés.** Schwarz Samu komáromi kereskedő, eljegyezte Spielmann Hermin kisasszonyt, Spielmann Ignác ur leányát Lögér-Patony (Pozsonymegye.)

— **Művész estély** a Központi kávéházban e hó 19-én szombaton este 9 órakor rendeztetett. Előkelő közönség jelenlétében lépett a rögtönzött színpadra Tomcsányi Toncsi, az országosan ismert műimítátor. Rendkívüli tetszést nyert változatos műsorával. Blaha Lujzát, Küry Klárát és Fedák Sárít imitálta természetűen ismertebb darabjaikból. Ugyancsak föltűnt és tetszett Komáromi Bella, aki kuplékat és egyéb dalokat énekelt kellemes hangon. A közönséget a teljes műsorban ez a két művészterő teljesen kielégítette.

— **A bánhidai emlék** sajnos nagyon is sértett állapotban ugyszólván minden gondozás nélkül áll a helyén. A művésziesen alkotott monumentális emlék javításra szorul. Az

arra járók között vannak ugylátszik olyanok is, akik az emléket tiszteletben tartani nem tudják, mivelhogy tele karcokják és firkálják. Sokan a nevüket írják és vésik az emlékműre. Pedig a hatóság dolga, hogy figyelemmel legyen s hogy gondozza az emléket. Hogy mindezidáig nem bizonyult be, hogy figyelmes lett volna az emlékmű iránt, tehát legyen gondja a hatóságnak, hogy az emlékmű öva és mentve legyen minden sérthető dologtól.

— **A klerikális veszély ellen.** A Szabadgondolkodás Országos Egyesülete e hó 20-án vasárnap délután 3 órakor tartotta meg a nagygyűlését a városháza közgyűlése termében. A nagygyűlésen Ágoston Péter dr., Jászi Oszkár és Fényes Samu dr. elnökölték. A klerikális veszélyről Furnemont a belga parlament tagja és a Szabadgondolkodók Nemzetközi Szövetsége titkára tartott francia nyelven előadást, amit magyar nyelven tolmácsoltak. Az igen érdekes és tanulságos előadást legközelebbi számunkban fogjuk ismertetni.

— **A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület** f. évi október hó 10, 11 és 12-én Temesváron a polgári lövölde kertben rendezendő országos jellegű baromfi, házinyul, galamb, bor és gyümölcs kiállításáról szóló tervezeteket e napokban küldte szét az ország baromfitermesztői bor és gyümölcstermelőinek. Amint a tervezetből kivehető ezen kiállítás térdijai az idei kiállítások között a legolcsóbbak és emmelett tömeges állami bevásárlásokról gondoskodás történt mivel a m. kir. földművelésügyi kormányon kívül az aradi jószágigazgatóság a helybeli állattenyésztési felügyelőség és egyesületünk is nagyobb bevásárlásokat fognak eszközölni.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ

BIRTOKVÉTEL!

Egy 300-400 holdas jó talaju birtok urilakóházzal kerestetik megvételre, a megye területén, vasút mentén, vagy annak közelében. Ajánlatok közvetítők kizárásával, a birtoktest részletes körülírásával és ár megjelölésével intézendők a közvetlen vevő **Dr. Farkas Gyula** kir. járásbíróhoz, Budapest Alkotmány-utca 14. szám.

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely a magyar irtalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes szappanfűdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők - hőleg-, szénsavas- és villamosvíz-fűdők. Ivók, és belégzési kúra. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés utányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve.

Az igazgatóság

Nincs gondja hogy kinek hitelezhet, ha megbízásaival felkeresi a **DÉLVIDÉKI HITELTUDÓSÍTÓ IRODÁT Szeged, Kelemen-utca 5.** Magánkutatások és mindennemű diszkrét megbízások lelkiismeretesen teljesítettek. *Válaszbélyeg mellékelés.*

Felelősszerkesztő: **Oppenheim Vilmos.**

Laptulajdonos: A Komárom és Vidéke lapkiadóvállalat

100000 drb - készlet **Szegfű és rózsza** 100000 drb - készlet

Skorka János rózsza és szegfűtelep tulajdonos, ajánl direkt külfországból beszerzett **óriás virágú Rem szegfűket** és nyakba nemesített **bokor-rózsákat**. E nagy készlet miatt egyideig **30 százaléket** engedélyezek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Több **díjjal** kitüntetett nagy virágkereszetben mindenféle **csokrok, koszorúk** mélyen leszállított áron készíttetnek. — **Tenyésztőtelepemről** vágott **virágjaimat** és begyökeresedett cserepekben nyíló **rózsákat, szegfűket, jácintokat** stb., a legolcsóbb napi áron szállítom. — Sok nemesfajú **szegfűmagvaimeiről** szóló név- és árjegyzékkel készséggel szolgálók.

Skorka János
:: 5 hold rózsza- és szegfűtelepe ::
:: : B.-Szarvason. : ::

A kertnek legjobb díszét képező ezütféher-levelű

ezüstfenyőt

(Picea pungens argentea.)

50—60 °/m	à K	5.—
70—80 "	" "	8.—
90—100 "	" "	10.—
100—120 "	" "	15.—
130—150 "	" "	20.—
180—200 "	" "	30.—
220—250 "	" "	40.—

ezüstjegenyefenyőt

kalifornia fehér jegenyefenyőt

(Aies concolor.)

50—60 °/m	à K	2.—
70—80 "	" "	4.—
90—120 "	" "	6.—
130—150 "	" "	8.—
160—180 "	" "	10.—

ajánl

NJEMETZ W. F. faiskolája Temesvár.

Gyümölcs és díszfákrol szóló árjegyzéket kívántra készséggel küld a faiskola. 35-41

Reuschlöss Udön és Marcel
cég gyártmánya

BUTOR Rendkívül nagy raftár asztalos és kárpitos butorokban a legolcsóbb árak mellett. Kedvező fizetési feltételek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Spitzer Adoll és Társa cégnel, Komárom, Kossuth Lajos-tér 1 szám.

I teljes hálószoba butorzata: 180 forint.
(2 szokrény, 2 ág. 2 éjjeli szokrény márvánnyal, 1 mosdószokrény márvánnyal és tülkörrel) gyári ára

TÉVEDÉS,
ha valaki azt mondja, hogy
jobb kávét vagy edig olcsób-
ban tud kávét állítani mint
Fratelli Deisinger
: fumei cég :
Budapest
: a királyi bérpalotában. : :

Varró gépek
Singer
Kayser
Gritzner
Centrál bobbin
Adria karikahajos
varró gépek
részletfizetésre kaphatók
HOFFMAN SIMONNÁL
Kossuth-tér és Jókai-u. sarkán.

Szőlőoltvány! Szőlővessző!
A világhírű Delaware adja a legjobb
bort; oltani permetezni nem kell!
Gyökerez 1000 drb. 100 kor., sima
50 kor. Szőlőoltványok ezere 140
kor., a legnemesebb fajokból. Ár-
jegyzék ingyen. Rendelési cím:
Szigyártó Nagy Mihály
Felsőszeged, (Somogy.) 1-16. I/18.

Czimbalmot
ne vegyen meg
Reményi Mihály
a m. kir. zeneakadémia
házi hangszerkészítőjé-
től árjegyzéket nem
hozott Budapestről,
Király-u. 58. Minden hangszerről árjegyzék
külön-külön kérendő. 1-52. I/19

Alulírott felhívom a nagy-
rabecsült építelő közönség b.
figyelmét
**építési
irodámra.**
Komárom-Ujváros || Telephon szám
Igmándi-ut. 111.
Teljes tisztelettel
Hajagos Andor
építész és okl. építőmester.

NOXIN

A
LEGJOBB
CIPŐ-
KRÉM

Minden jobb üzletben kapható
Hohsinger Testvérek
Budapest.

Okos ember
nem vesz **ingyen**

képet, mely nem jó mert

5 koronáért **kap**

művészies kivitelű
festményt

ha his fényképét beküldi és
ezen hirdetésre hibakozik

: FÉNYKÉPNAGYÍTÓ ÉS :
FESTÉSZETI MŰINTÉZETHEZ

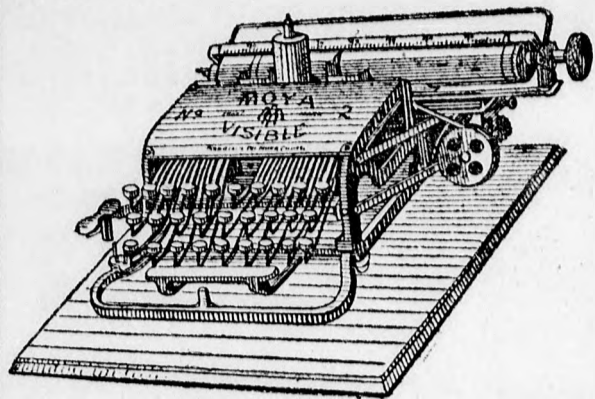
:- BUDAPEST, :-
VI., Nagymező-utca 66/a.

:: Pontos cím kéretik. ::

Szőlő-sajtók Gyümölcs-sajtók
„HERKULES“ kettős nyomószerkezettel kézi hajtásra
HYDRALIKUS SAJTÓK
magas nyomás és nagy munkaképesség számára
Gyümölcs-zuzók, szőlő-malmok, boggyózó gépek
Teljessen felszerelt
szűrelő készülékek állandóan és kocsi szerelbe.
Lé-sajtólok, bogyo örlők.
Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs hámozó és vágó gépek
Szabad, önműködő, hordozható és szállítható
„SYPHONIA“ permetezők szőlők, gyümölcs, fák, komló és szegecs permetezésére.
Szőlő-ekék
gyártanak és szállítanak jótállás mellett különlegességként legújabb szerkesztés szerint
MAYFARTH PH. és TÁRSA
gazdasági gépgyárai, vasöntője és gőzhámorai által
BÉCS, II/1. Taborstrasse 71.
Kittüntetve 610 arany, ezüst éremmel stb.
Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.

PANNONIA
Rakáron vannak a községi elemi és kath.
népiskola, a főgimnázium, polgári fiu- és
leányiskolákban használatban levő
könyv- és papírkereskedés **tankönyvek** új és használt] **fanzerek,**
állapotban.
KOMÁROM, írószerek és rajzeszközök a legnagyobb választékban.
BAROSS-UTCA 6. Tankönyvek kötése 20 fill. feljebb.

Már nem drága az írógép!
„MOYA“ elsőrendű írógép
csak **200 korona.**

Csekély részletfizetésre 20 %-kal drágább. Látható írás, erős billentyűkkel, a legfinomabb angol acéiból. Az angol ipar remeke. Mindenki egy napi gyakorlat után feltűnően gyorsan ír rajta. Irodáknak, hivataloknak, kereskedőknek stb. nélkülözhetetlen. Kiváncsra utazóink által eredetileg bemutatjuk. Kezelése egyszerű. Nem romlik. 3 évi jótállás.

Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat
írógép-osztálya
Budapest, VII., Dembinszky-utca 28.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

Világszabadalom!

„Viktoria“ villamos öngyújtó készülék.

Disze minden asztalnak! Éjjeli lámpa helyett is használható.

„Egy nyomás által megvilágítja a szobát!“

Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A belevaló sav

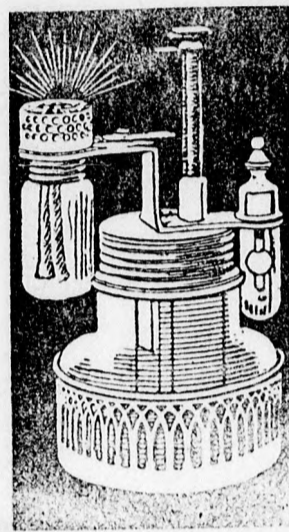
50 filléért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

Elegáns nikkelezett kivitelben 8 koronáért

„... utánvét mellett küldi a ...“

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat“

Budapest, VII. kerület Dembinszky-utca 28 szám.

**BUZIÁSI PHÓNIX
ÁSVANYVIZ**

Kitünő hatásu vese és hólyagbajoknál.

Szénsavduskellemes, savanykás ízű, vasmentesített,
rendkívül üdítő asztali viz.

Üdit, gyógyít. Orvosilag ajánlva

Ivógyógmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és kővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Euziásfürdön

Komáromi Első Takarékpénztár Áruosztálya

Telefon szám 115. **Komárom.** Kossuth Lajos tér 3.

Mezőgazdasági gépek, (járgányos cséplőgépek, motorok, rosták, vetőgépek stb.), továbbá az összes gazdasági cikkek s varrógépek nagyban és kicsinyben, előnyös fizetési feltételek mellett, részletfizetésre is kaphatók.

Aruosztály-főnök:

RAUSNITZ SÁNDOR.

Szent-László könyvnyomda Komárom.

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja
1904. St. LOUIS Grand Prix.

Külföldi utazáson kérjen mindenütt Szt.-Lukácsfürdő
Kristály-ásványvizet!

legyen mindennapi italod

Természetes hidrokarbonátos ásványvízforrás, mely szénssavval telítettk. Az erőteltést elősegítő pompás asztali ital. Vidékre díjmentes szállítás. Kérjen árjegyzést a

Szt.-Lukácsfürdő Kútállalattól Budán

Egyedül valódi **THIERRY BALZSAMA**
csak
a zöld apácával mint védőjeggyel. Legkevesebb megküldés 12 1/2 vagy 6 1/2, avagy 1 szabadalmazott különleges utazó-családiüveg 5 korona. — Csomagolás ingyen.

Thiery Centifolium — Kenőcse.

Legkevesebb megküldés 2 doboz 3.60 korona.
A legjobb háziszerek gyomorháj, gyomorégés, görcs, köhögés, mellháj, Entzündung aller inneren Organe köszvény, tagszaggatás, mindenféle seb, sorvadás tályog, daganat, Verletzungen jeder Art stb. ell:n. — Így tessék címezni: **Védőangyal gyógyszerár**

Thiery A., Pregrada Ronics mellett.

Raktárak Budapest: **Török József gyógyszerész, Egger J. és Egger Leó dr. és Vértés L. Lugos.**

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a t. építő közönséget miszerint elvállalok új épületeknek teljes elkészítését, javításokat, valamint tervek, és költségvetések, készítését, a legjutányosab árakért, **felelősség mellett.**

Az építő közönség b. pártolását kérve maradtam

tisztelettel

Kürthy Lajos

Képesített kőműves mesté és építési vállalkozó.
Komárom Viz-utca 18.

PÉNZT

ne adjon addig szőlőoltvány- vagy vesszőért, míg nagy képes árjegyzékemet nem kérte be, melyet **ingyen és bérmentve küldök.**

Gyökeres és sima oltványokról, **DELAVARE** sima és gyökeres, továbbá európai sima és gyökeres **vesszőből 1 1/2 millió készlet.** Pontos kiszolgálás és anyagom jószágáról ezer és ezer elismerő levél tanuskodik. Cim:

Szücs Sándor Fia
szőlőtelepe, **Bihardiószeg.**